

Eesti Rahva Muuseumi teadus- ja arendustegevuse strateegia 2023-2027

Peamised strateegilised eesmärgid

- 1 ERMi teadustöö rahvusvaheliselt kõrge akadeemiline tase*
- 2 Mitmekesised ja kvaliteetsed teadustöö väljundid*
- 3 ERMi teadustöö teenib Eesti ühiskondlikke vajadusi*
- 4 Teaduskommunikatsioon on lahutamatu osa teadustööst*

Peamised tegevusvaldkonnad

Eesti Rahva Muuseum lähtub teadustöö põhisuundade määratlemisel ühiskonnas kasvavast vajadusest tõlgendada kaasaegses ühiskonnas toimuvaid kultuuriprotsesse ja muutusi nii ajaloolises kui ka globaalses ja kultuuriteoreetilises kontekstis. Nagu kultuuriteadustes üldiselt, tunnetame kasvavat vastutust ühiskonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku ja ökoloogilise jätkusuutlikuse teemadesse panustamisel nii alus- kui ka rakendusühtsuste kaudu.

Eesti Rahva Muuseum on pikal uurimistraditsioonil põhinev etnoloogia teaduskeskus, mis lisaks rahvusvahelisel tasemel teadustööle kannab Eestis ainulaadset kultuurilist ja ühiskondlikku rolli, esitades teadustöö tulemusi avalikkusele näituste, eestikeelsete teaduslike ja populaarteaduslike publikatsioonide, haridusprogrammide ja rahvakultuuri teabekeskuse vahendusel. ERM ühendab akadeemilises tegevuses teadustöö ja muuseumitöö. Muuseumi teadustöös on keskne roll kogude kasutamisel, teadustöö strateegiliseks osaks on ka muuseumikogude täiendamine ja näitustegevus.

Tulenevalt ERMi põhikirjalistest eesmärkidest on ERMi kui teadusasutuse eripäraks vahetu kontakt laiema avalikkusega. Võrreldes teiste teadus- arendusasutustega on muuseumil tänu kogudele, laiapõhjalise haridustegevusele ja avatud suhtlemisele auditooriumidega suurepärased võimalused kultuurimuutuste mõtestamisel avalikkuse kõnetamiseks, tagasiside saamiseks ja avalikkuse vajaduste teadvustamiseks.

Lähtuvalt kultuuri uurimisel vajalikust sihipärasest teaduslikust heterogeensusest on muuseumi teadustöö temaatiliselt mitmekesine, kattes nii ajaloolist kui kaasaegset perspektiivi rakendades Eesti kultuuri erinevaid valdkondi ja osakultuure ning soome-ugri kultuure. Rahvusmuuseumina uurib ja säilitab ERM Eesti kultuurilist identiteeti ja piirkondlikku kultuurilist mitmekesisust, sellele omaseid

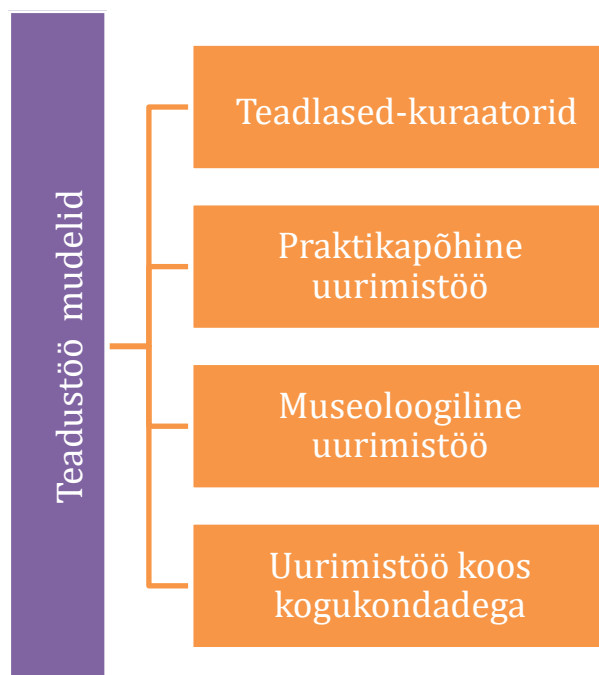
materiaalse ja vaimse kultuuri väljendusvorme, analüüsib kultuurimuutusi ja kultuurimõjutusi lokaalses ning globaalses kontekstis.

ERM uurib ja nõustab ettevõtteid, turismiarendajaid, identiteedipoliitika kujundajaid, loovisikuid ja rahvakultuuri praktikuid, kes loovad kultuuripärandit ning kasutavad seda kultuurilise ressursina. ERM pakub ekspertteadmist ühiskondlike ja kultuuriliste probleemide (tasakaalustatud regionaalne areng, rahvussuhted, jätkusuutliku elulaadi praktikad jne) lahendamisel.

Muuseumina on ERMi keskseks väljundiks näitusetegevus. ERMi teadlaskonna kureeritud näitused põhinevad muuseumi teadurite ja ERMi akadeemiliste koostööpartnerite algupärasel teadustööl, lähtudes ERMi teadustöö põhisuundadest.

ERMi teadustöö jaguneb kaheks peamiseks uurimisvaldkonnaks: Eesti ja soome-ugri etnoloogia ning museoloogia, millel põhineb valdkondlik nõustamistegevus. Uurimisprobleemide iseloom eeldab ka valdkondade, asutuste ja riigipiiride ülest koostööd.

Muuseumis rakendatakse teadustöö mudelit, mis hõlmab erinevaid teadustöö vorme (Joonis 1).

Joonis 1. Teadustöö mudelid Eesti Rahva Muuseumis (kohandatud: Sigfúsdóttir, 2022)

Teadlased-kuraatorid. Muuseumis töötavad erialase ettevalmistusega teadlased on pädevad ka etnoloogiliste muuseumikogude ja arhiiviallikate kasutamisel uurimistöös. Töö tulemuseks on akadeemilistele standarditele vastavad teaduspublikatsioonid. Akadeemilise uurimistöö tulemused panustavad näituste valmimisse, jõudes niiviisi vahetult ka avalikkuseni.

Praktikapõhine ja loovuurimuslik teadustöö. Uurimistöö ja muuseumitöö on omavahel tihedalt seotud, luues uusi teadmisi läbi teooria ja praktika integreerimise. Sellises uurimistöös on näituseloome analüütiline tööriist ja üks uurimistöö vorme, mitte teadustöö väljundite tutvustamise vorm.

Loovuurimusliku teadustöö väljundiks võivad olla ka haridusprogrammid ning muud avalikud sündmused.

Museoloogia. Museoloogiline uurimistöö on suunatud muuseumi kui avaliku institutsiooniga tegelemisele, hõlmates kasutajauuringuid ja organisatsiooni arendamist, suurendades refleksiivset lähenemist muuseumiorganisatsioonis endas. ERMis toimuv uurimistöö on suunatud ka laiemalt valdkonna arendamisele Eesti ja rahvusvaheliselt.

Uurimistöö koos kogukondadega. Kodanikuteadus ehk erinevate osapoolt ühise avaliku teadmise koosloome mudel ei ole uus, kuid ühisest andmekogumisest on nüüdseks jõutud edasijõudnuma koostööni erinevate vähemusrühmade ja kultuuriliste rühmadega. Avalikkus kaasatakse ka andmete kontekstualiseerimisse ja tõlgendamisse, suurendamaks muuseumi avatust ja ühiskondlikku relevantsust. ERMis on teaduse valdkond siin kaasa rääkivas rollis. Põhiliselt toimub kogukondade kaasamine läbi kogumistöö, haridustegevuste ja näituste.

A Eesti- ja soome-ugri etnoloogia

Eesti Rahva Muuseumi etnoloogilise teadustöö eesmärgiks on uurida kultuuripärandit, -muutusi, -protsesse ja praktikaid nii inimese kui kollektiivsel ja ühiskondlikul tasandil. Uuringud, mis on keskendunud kultuurimuutustele inimese tasandil, problematiseerivad argikultuuri Eestis nii ajaloolises kui tänapäevases kontekstis ning analüüsivad selle rolli maailmavaadete, ühiskondlike tõekspidamiste ja väärtuste kujunemisel.

Uurimistöö fookuses on Eesti argikultuuri moderniseerumine ja globaliseerumine ning elulaadide muutumine nende protsesside kontekstis. Igapäevaelu fenomenide uurimine - see, kuidas inimesed oma igapäevaelu organiseerivad, millised on argielu rutiinid ja peamised praktikad ning tähendusloome protsessid argielus - võimaldab tõlgendada ka keerukamaid kultuurimustreid ja kultuurimuutusi.

Uuringud, mis on keskendunud kultuurimälu, kultuurimuutuste ja kultuurimõjutuste ning kollektiivse tähendusloome uurimisele ühiskonna tasandil, hõlmavad Eesti ja eestlaste diasporaade ning soome-ugri rahvaste rahvusliku, kultuurilise ja piirkondliku (osakultuurilise) identiteedi uurimist, samuti poliitiliste ja sotsiaalsete olude ja muutuste mõju uurimist Eesti kultuurile ja identiteedile. Kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuriliste mõjutuste mõtestamist suunavad küsimused kultuurilise mitmekesisuse säilitamise võimalikkusest globaliseerumas ja kultuuriliselt homogeenseks muutumas maailmas. Uurimistöö panustab Eesti kultuuri materiaalsete, vaimsete ja kollektiivsete väljendusvormide säilitamisse. Osana kollektiivsete kultuuriprotsesside uurimisest vaatleme ka kultuuripärandi ja ajaloo tänapäevaseid tõlgendusi ning rakendusi, sealhulgas kultuuripärandi loomine ja kasutamine ühiskondliku ressursina ettevõtluses, turismis, kogukondade mobiliseerimisel, paikkondliku identiteedi säilitamisel, poliitikas; kultuuripärand inspiratsiooniallikana harrastuslikus ja kutselises loometöös ning argielus.

Eesti ja hõimurahvaste kultuuripärandi uurimine asetub laiemasse Euroopa ja globaalse kultuuripärandi konteksti ning võimaldab kaasa rääkida kultuuripoliitika kujundamises.

Nii indiviidi kui ühiskondliku tasandi uurimisorientatsioon raamib distsipliini ajaloo mõtestamine: Eesti- ja soome-ugri etnoloogia kui rahvusteaduse ajalugu ja selle mõju rahvusluse ideedele, identiteedi kujunemisele, kultuurimälule ja valdkondlikele muuseumikogudele.

Peamised uurimissuunad

- ARGIPRAKTIKAD JA ELULAADID
- KULTUURIPÄRANDI KAASAEGSEDE TÕLGENDUSED JA RAKENDUSED
- EESTI JA SOOME-UGRI ETNOLOOGIA AJALUGU

Eesti etnoloogia suuna uurimis- ja näitusetegevus keskendub 20.- 21. sajandi argikultuuri moderniseerumisprotsessidele ja kohanemisstrateegiatele ühiskondlike muutuste kontekstis ning kultuuripärandi kaasaegsetele tõlgendustele ja rakendustele. Jätkatakse nii kodukultuuri kui toidukultuuri uurimist rõhuga nõukogude perioodil, keha kultuuriliste tõlgenduste ja tänapäevase uusvaimsuse ja taaskasutuse uurimist. Senist diasporaakogukondade argikultuuri alaste materjalide kogumise suunda (kogude osakond) täiendatakse ja süvendatakse akadeemilise analüüsiga nii lääne- kui idaeestlaste ainelise ja vaimse kultuuri valdkonnas. Lisaks teadusartiklitele on plaanis ette valmistada ka kommenteeritud allikakogumikke (nõukogude aja argielu, diasporaakultuur, kolonisatsioonilugu) ning monograafiaid (diasporaakultuur).

Käimasolevad uurimisprojektid

Eesti etnoloogia ajalugu (2019-2027)

Uurimistöö objektiks on etnograafiliste teadmiste sünni ja mõju muutunud poliitilise võimu, ideoloogiatega ning teaduslike teooriate pingeväljas. Etnoloogiat/etnograafiat Eestis uuritakse tema teadusajaloolises, kultuuriajaloolises, sotsiaaliajaloolises ja regionaalses kontekstis. Lähenemine on hermeneutiline, refleksiivne ja interpreteeriv. Uurimissuuna eriliseks huviobjektiks on etnoloogia/etnograafia kui rahvusteaduse roll eestlaste enesetunnetuse kujunemises ning Eesti ühiskonna ülesehitamisel ja toimimisel läbi 20. sajandi. Väljundid: Tuginedes eelnevatele ja käimasolevatele uuringutele ja eelmiste aastate uurimistööle, valmib jooksvalt teadusartikleid ning eestikeelne kollektiivne monograafia Eesti etnoloogia ajaloost 19. ja 20. sajandil, mis publitseeritakse perspektiivis ka inglise keeles. Lisaks valdkonna populariseerimine, sh näitusetegevus ja ERMi kogude täiendamine teadusajalooliste materjalidega (intervjuud, materjalid teadlaste isikuarhiividest, AV).

Soome-ugri rahvad Venemaal: etnilisuse ja religioossuse vastasmõjude analüüs (2022-2026)

Projekti fookuses on idapoolsete soomeugrilaste etniliste ja religioossete enesemääratluste uurimine, nendevahelised seosed ja neile omistatud tähendused nii individuaalses kui kogukondlikus plaanis. Uurimissuuna raames vaadatakse soome-ugri vähemusrahvaste etniliste identiteetide väljendusi ja kajastusi meedias ning nende esitamist ja rakendamist igapäevaelus. Kultuurikandjate endi arusaamade ja väljendusviiside kõrval pööratakse tähelepanu ka kogukonnavälistes vaadetes esitatavatele representatsioonidele ja narratiividele, mis etnilist kuuluvust kajastavad. Uurimistöö toetub veebipõhistele välitöödele ning arhiivimaterjalide analüüsile. Projekti juhtpartneriks on Tartu Ülikool.

B Museoloogiline ja loovuurimuslik teadustöö

Tegevussuuna eesmärgiks on vastata akadeemilise uurimistööga muuseumide ja kultuuripärandi valdkondades toimuvatele muutustele. Selle fookuses on muuseumiga seotud küsimused tänapäeval ja muuseumi ja kultuuripärandi sektori arendamine. Mõned suuna uurimisprobleemid on seega idiosünkraatilised, samas kui teised on tihedalt seotud institutsioonide üldise toimimisega struktuursete ja kultuurimuutuste kontekstis. Näituste ja muu muuseumitöö planeerimise, teostamise ja analüüsimisega seotud uurimisküsimustele vastamine eeldab multidistsiplinaarset, koostööl ja ühisloomel põhinevat uurimistööd, mis võtab aktiivse rolli rahvusvahelistes dialoogides ja muuseumipoliitika debattides.

ERMi muuseumiuuringute lähtekohad on auditooriumide- ja kommunikatsiooniuuringutes, mis annavad teoreetilise raami auditooriumide osalemise, kaasamise ja erinevate kultuuriliste gruppide esindatuse küsimustega. Uurimistöö asetub erinevate koostöövormide, olemasolevate huvigruppide ja auditooriumide paremale sidumise ning uute külastajarühmade ja sidusrühmade (erinevad sotsiokultuurilised rühmad, avalik ja erasektor) kõnetamise konteksti.

Digitaalne kommunikatsioon ja juurdepääs kultuuripärandile toovad kaasa muutusi muuseumide töömeetodites, kuid sellega peab kaasnema ka kriitiline analüüs muuseumidest digitaliseerumise ja andmestumise kontekstis ning digitaliseerumise fenomeni enda uurimine. Uurimissuund ühendab endas nii muuseumide füüsilises, kohapealses ruumis toimuvad protsessid kui ka muuseumide ja kultuuripärandi representatsiooni digitaalses keskkonnas. Uurimistöös on seega potentsiaalselt vaja rakendada ka andmeteadust ja arvutusmeetodeid (*computational methods*). Praegu on uurimistöö keskendunud esmajoones digitaliseerumise aspektidele näituste kommunikatsioonis.

Ühiselt etnoloogia ajaloo uurimissuunaga on museoloogia uurimissuunal teatav ajalooline mõõde: neid ühendab huvi kultuuripärandi, esmajoones muuseumi kogude, kogude päritolu-uuringute, kasutamise ja arendamise küsimuste vastu. Nii esitab uurimistöö küsimusi ka pärandirepresentatsioonidest ja päranditõlgendustest, sealhulgas küsimused juurdepääsust, kommunikatsioonist, omandist, identiteedist, seotud kunsti- ja disainipraktikatest.

Museoloogia uurimissuund on integreeritud loovuurimusliku teadustööga. Vastamaks mitmekülgsetele väljakutsetele muuseumide kommunikatsiooni ja muuseumiarenduse valdkondades, kasutatakse uurimistöös eksperimentaalset lähenemist, mis mõistab muuseumi uurimismeetodina ning muuseumipõhist uurimistööd ja selle tulemusi avatud ja dünaamilisena. Lähenemise keskmes on multidistsiplinaarne näitusetevus, mis põimib teaduslikku ja loomingulist praktikal põhinevat uurimistööd.

Loomepõhist uurimistööd esindab ERMis ka visuaalantropoloogiline uurimistegevus. Arendame visuaalset antropoloogiat distsipliinina, mis suudab luua peamiste uurimissuundade lõikes iseseisvaid uurimistöö väljundeid või toetada kas metoodiliselt või teoreetiliselt interdistsiplinaarset kvalitatiivset uurimistööd. Visuaalsele antropoloogiale omaseid uurimismeetodeid on ajalooliselt rakendatud ja rakendatakse ka Eesti ja soome-ugri etnoloogia valdkonna uurimistöös.

Muuseumiuuringute suund on üles ehitatud rahvusvahelisele koostööle teadusasutuste, muuseumide ja konkreetsete uurijatega läbi erineva mastaabiga koostööprojektide. Kuigi ERM ei tegutse museoloogia

valdkonnas formaalhariduse pakkujana, on töö oluliseks väljundiks muuseumihariduse andmine läbi erinevate õppeastmete.

Peamised uurimissuunad

- MUUSEUMIPRAKTIKAD ÜHISKONDLIKES, KULTUURILISTES JA TEHNOLOOGILISTES KONTEKSTIDES
- MUSEOLOOGILISEL LOOMETEGEVUSEL PÕHINEV KULTUURIANALÜÜS

Uurimisprojektid

Mõjukad muuseumid (2020-2025)

Uurimistöö eesmärgiks on aidata kultuurisektoril ja kultuuripärandi organisatsioonidel suurendada nende mõju ühiskonnas. Osaletakse interdistsiplinaarses uurimistöös, mis analüüsib andmestumise ja digitaliseerumise mõju muuseumiorganisatsioonide tegevuspraktikatele ja suhetele auditooriumidega. ERMi muuseumiuuringute uurimisrühm osaleb projektis tegevusuurimuslikust perspektiivist (*action research*) nii makro- kui mikrotasandi analüüsides, panustades varasemast uurimistööst tulenevate teadmiste ja kompetentsidega ja kogudes ja analüüsides uusi andmeid. Väljundid: teaduspublikatsioonid, arendustegevusi toetavad tööriistad, nõustamistegevus.

ERMi püsiekspositsioonide kommunikatsioon 2017-2023

Uurimistöö fookuses on ERMi näituste kasutuspraktikad, disaini- ja tehnoloogiaarenduslikud aspektid lähtuvalt erinevatest kasutajatest (auditooriumid, kuraatorid). Põhinedes interdistsiplinaarsel uurimistööl, mis kombineerib esmajoonel muuseumiuuringulisi ning meedia- ja kommunikatsiooniuuringulisi lähenemisi, analüüsitakse innovatiivseid ja loovaid võimalusi, mida muuseum ja kultuuripärand kaasajas pakuvad. Alus- kui rakendusuuringuid kombineeriv uurimistöö pakub nii rakenduslikku (vahetu sisend praeguste ekspositsioonide ja uute näituste arendamiseks) kui teoreetilist väljundit.

Ööelu etnoloogia (2021-2024)

Linna ööelu etnoloogia uurib ööelu loomise, kogemise ja reguleerimise ajendeid, strateegiaid ja praktikaid minevikus ja kaasajal. Uurimisküsimused puudutavad ka moraalsel ja poliitilisel perspektiivil ning kaasamise ja marginaliseerimise ilminguid, ööelu gentrifikatsiooniprotsessi ja öise avaliku linnaruumi demokraatlikku kasutamise võimalust. Uurimisobjektiks on eelkõige loominguks, eksperimentaalne, kultuuriliselt mitmekesine ja identiteetiloomes olulist rolli mängiv ööelukultuur ning selle positsioon laiemate ühiskondlike protsesside kontekstis. Väljundid: akadeemilised artiklid ja loovuurimuslikel meetoditel põhinevad publikatsioonid, näitus.

C Populariseerimine ja nõustamistegevus

Koos akadeemilise uurimistegevusega on ERMi teadustegevus olulisel määral seotud erialase teaduskommunikatsiooni, teavitus- ja nõustamistegevustega. Teadusosakonna allüksusena tegutseva ERMi Rahvakultuuri koolitus- ja teabekeskuse tegevuse eesmärgiks on kultuuripärandi hoidmine ja väärtustamine, pärandi kasutamine ja mõtestamine. Keskuse tegevuste põhiväljunditeks on:

teaduspõhine nõustamine; koolitusprogrammide (sh veebipõhised temaatilised ja esemetutvustused, e-juhendmaterjalid) arendamine; pärandoskuste dokumenteerimine, veebipõhiselt kättesaadavaks tegemine; koolituste, seminaride, loengute, õpitubade korraldamine; rahvakultuurialaste populaarteaduslike trükiste koostamine; näitusetevetus; kultuuripärandi kasutamise uurimine (sh rahvarõivakoolide fenomen, rahvustraditsioonide kasutamine, rahvusliku käsitöö praktiseerimine). Keskus teeb tihedat koostööd valdkonnas tegutsevate teiste institutsioonidega, sealhulgas Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Rahvarõivas, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA jne. Keskus teeb rahvusvahelist koostööd, pakkudes konsultatsioone ning vajadusel ka uurimistööde juhendamist ka teiste rahvakultuuri uurijate ja populariseerijatega, nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Keskus on seotud akadeemiliste uurimisprojektidega nii uurimistöösse panustamisel kui rakenduslike väljundite arendamisel, osaledes publikatsioonide koostamisel ning rakenduslike tegevuste arendamisel ning väljundite ja leviplatvormide leidmisel, sealhulgas digiressursside arendamisel. Selline sidustatus tagab, et teabekeskus rakendab akadeemilise teadustöö tulemusi, laiendades oma temaatilist kompetentsi ja vastates seeläbi paremini muuseumi laiemate sihtgruppide ootustele ja vajadustele.

Administreerimine

Administratiivsetes tegevustes on fookus järgmistel eesmärkidel:

- Administratiivsete ressursside piisavus, asjakohasus. Asutuse pakutavate administratiivsete teenuste vastavus akadeemilise tegevuse vajadustele. Nende vajaduste iga-aastane revisjon, täpsustused, kohandused.
- Osakonna pakutavate teenuste ja osakonna pakutavate ressursside kaardistamine, vajatavate teenuste revisjon, hinnastamine.
- Protseduuride asjakohasus.
- Toetame peamiste akadeemiliste vastutusvaldkondadega seotud uurimisgruppide käivitamist ja tegevuses hoidmist, sealhulgas koostööd teiste akadeemiliste uurimisasutuste ja ülikoolidega ning koostööd rahvusvaheliste uurimisgruppidega.
- Toetame teaduslikku arendustegevust, toetades teadus- ja arendusprojektide taotlemist ning teadustegevuse administreerimise võimekust
- Rakendame teadus- arendustegevuse protsessis kaasavat juhtimist.
- Toetame töökeskkonna parandamist vastavalt ERMi arengukavale.
- Toetame kirjastamispoliitika arendamist avatud teaduse kontekstis ning ERMi akadeemilise kirjastamistegevuse vastamist akadeemilise kirjastamise kriteeriumidele.

Strateegia elluviimine

- Strateegia elluviimist korraldab ERMi teadusnõukogu, ERMi direktor ja teadusdirektor. Strateegia täitmise toetamiseks teevad vajalikke otsuseid ERMi juhtkond ning haldus- ja tugistruktuur. Strateegia toetub ERMi arengukavale.
- Strateegia täitmist arutatakse iga-aastaselt ERMi teadusnõukogu ning teadusosakonna tasandil, selle vahehindamiseks võib korraldada ka siseseminare või koostööseminare peamiste uurimis- ja arendustegevuse partneritega.
- Strateegiliste eesmärkide tegevuskava, tulemuste hindamise põhinäitajad ning teostamiseks vajalik ametikohtade struktuur on toodud käesoleva strateegia lisades (1-3).

Lisa 1

Peamised tegevused ja tulemused

PEAMISED TEGEVUSED	TULEMUS
<i>Eesmärk 1 ERMi teadustöö rahvusvaheliselt kõrge akadeemiline tase</i>	
Teemade täitmiseks tähtjaliste uurimisrühmade kujundamine, teadusliku publitseerimisstrateegia arendamine ja uurijate rollide määratlemine selle täitmisel	Teadusosakonna töötajad on jagatud kolmeks uurimisrühmaks: Eesti argikultuur, Eesti etnoloogia ajalugu ning museoloogia ja loomeuurimus. Teadustöötajatele on kehtestatud minimaalsed publitseerimisnõuded publitseerimismahu ja kvaliteedi osas. Selle tulemusel kasvab kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide arv võrreldes eelnenud perioodiga (2016-2020) olulisel määral.
Teadustöö teoreetiline ja metodoloogiline innovatsioon	Eesti argikultuuri uurimise valdkonnas keskendutakse uurijaid ühendavatele katusteemadele – nõukogude aja argielu ning kaasaegsed päranditõlgendused eeskätt toidukultuuri näitel. Nõukogude argielu teema puhul liigutakse metodoloogias kirjeldav-süsteemiseerivalt üksikteemade uurimiselt allikakriitilise ja holistliku lähenemise poole. Toidukultuuri teema uurimisel arendatakse edasi ASTRA projekti käigus tulemuslikuks osutunud meetodeid toiduvälja ettevõtjate ning arendajate kaasamisel uurimis- ja populariseerimistöösse. Koostöös Rahvakultuuri koolitus- ja teabekeskuse ning museoloogia uurimissuunaga püütakse liikuda käsitööalaselt nõustamiselt tänapäevasel teoreetilisel tasemel materiaalse kultuuri uurimise ja kogude mõtestamise poole. Eesti etnoloogia ajaloo uurimisel käsitletakse etnograafiat/etnoloogiat Eesti kultuuriloo olulise osana, mis tuntaval määral mõjutanud Eesti

	ühiskonna ülesehitamist ja enesetunnetust. Jälgitakse etnoloogia funktsioonide muutumist läbi aegade. Tuuakse sisse võrdlus naabermaadega. Senisest märksa enam pööratakse tähelepanu Eestiga seotud etnoloogiale 18.-19. sajandil. Nõukogude perioodi ja 1990. aastate puhul kaasatakse allikana suuline pärimus (intervjuud endiste ja praeguste kolleegidega). Museoloogia valdkonnas jätkub uurimistöö fookusega kasutajauuringutel ja muuseumikommunikatsioonil; teadustöö metodoloogias rakendatakse eksperimentaalseid osalevaid lähenemisi, tagamaks uuritavate hääle kaasamist uurimisse. Kõigi uurimissuundade metodoloogiliseks arendamiseks rakendatakse ka loovuurimuslikku lähenemist eesotsas visuaalse antropoloogiaga heli-foto ja filmialase võimekuse suurendamiseks teadustöö osana. Selleks luuakse koostöösidemeid valdkonnas aktiivsete uurijate ja visuaalse antropoloogia keskustega (visuaalse antropoloogia õppekavaga ülikoolid ja valdkonnas olulised muuseumid).
Uurimistöö rahastamise kasv, rahastusallikate arvu ja varieeruvuse suurendamine	Osaletakse Eesti ja rahvusvahelistes teadusprojektides eestvedaja ja partnerina, suurendamaks ERMi uurimisvõimekust ja rakendamaks ERMi teaduspotentsiaali nii rahvusteaduste arendamiseks kui ka panustamiseks suurematesse rahvusvahelise mastaabiga uurimisküsimustesse.
Võrgustike ja rahvusvahelise koostöö tugevdamine uurijate, akadeemiliste ja kultuuriasutustega	Teadustöötajad osalevad oma uurimisrühmade kaudu rahvusvahelistel teadusüritustel ning korraldavad neid ka ise. Senised individuaalsed kontaktid liidetakse uurimisrühmade kaupa ning saavad seega võimenduse.

Teadustöö taseme tõstmine, jätkamaks tegevust evalveeritud teadusarendusasutusena humanitaarteaduste valdkonnas	Parandatud on rahvusvahelise evalveerimiskomisjoni esile toodud ERMi teadustöös esinevaid nõrkusi: jätkusuutlikkus rahalises ja inimressursis, uurimisteemade arendamises, teadustöö mõjukuses (publikatsioonide arv ja tsiteeritavus), kraadiõppurite kaasamises. Seni üsna paljuharuline ja suuresti uurijate personaalsetest akadeemilistest huvidest lähtunud teadustöö jagunemine kolmeks uurimisrühmaks ja nende võrdne panustamine ERMi teadustöösse aitab jõuda positiivse tulemuseni teadusevalveerimises.
Jälgitakse uurimistöö vastavust eetilistele standarditele	ERMi teadurid osalevad Eesti-ülestes teaduseetika töörühmades, komisjonides ja lahenduste välja töötamises. Teadusosakonnas on olemas esmane teaduseetika alane kompetents. Eesti Rahva Muuseum on ühinenud hea teadustavaga. ERMi teadlaskond lähtub heast teadustavast nii uurimistöö plaanimise, läbi viimise kui publitseerimise etapis. Teadustöö korraldamisel arvestatakse ICOMi rahvusvahelist muuseumide eetikakoodeksit.
<i>Eesmärk 2 Mitmekesised ja kvaliteetsed teadustöö väljundid</i>	
Teadustöö, kuraatoritöö ja loomepõhise uurimistöö tulemuslik ühendamine	Teadustöö tulemusena valmivad suuremad näitused ja väiksemad näituseprojektid Eesti Rahva Muuseumis ja muuseumi koostööpartnerite juures, sealhulgas ränd- ja välisnäitused. Teadustöö väljundiks on ka etnograafilised dokumentaalfilmid ja muu ERMi uurimistöö põhisuundadega seotud loometegevus.

Teadustöös kasutatakse ERMi ja teiste mäluasutuste kogusid ja arhiive	ERMi peamised uurimissuunad on tihedalt seotud ERMi ja teiste mäluasutuste kogude kasutamisega. Ilmuvad kommenteeritud allikapublikatsioonid, suurendamaks kogude ja arhiivide kättesaadavust ning pakkudes tõlgendusi nende paremaks mõistmiseks ja kasutamiseks.
Kogude teaduspõhine täiendamine koostöös kogukondadega	Kogumistöö toimub iga-aastaselt lähtuvalt uurimisteemadest, kaasates uuritavaid rühmi ja kogukondi ning jagades nendega uurimis- ja kogumistöö tulemusi. Projektides rakendatakse kodanikuteaduse põhimõtteid ja kodanikuteaduse pakutavaid võimalusi (nn kodanikuhumanitaaria), kasutades nii muuseumi väljakujunenud koostööpraktikaid kui välja pakkudes ja arendades uusi koostöö tegemise viise.
<i>Eesmärk 3 ERMi teadustöö teenib Eesti ühiskondlikke vajadusi</i>	
ERMi uurimissuunad teenivad Eesti ühiskondlikke vajadusi, aidates aktiivses dialoogis kaasa eesti kultuuriliste omapärade ja rahvusliku identiteedi jätkusuutlikule arengule	Toidukultuuri uurimisprobleemide sõnastamisel ja tulemuste vahendamisel toetutakse koostööle toidukultuuri arendamise ja vahendamisega tegelevate ettevõtjate, riiklike ning arendusasutustega. Eesti etnoloogia ajaloo uurimisel käsitletakse etnograafiat/etnoloogiat Eesti kultuuriloo olulise osana, mis on tuntaval määral mõjutanud Eesti ühiskonna ülesehitamist ja enesetunnetust. Museoloogia ja loomeuuringute valdkond toetab kultuuripärandi valdkonna tänapäevast arengut ning arendamist, pakkudes kriitilist ja analüütilist arusaamist valdkonnas tegutsejatele konsultatsioonide, ekspertarvamuste ja uuringute läbiviijatena. Luuakse rahvakultuurialaseid populaarteaduslikke materjale, metoodilisi juhendeid, veebipõhiseid

	õppematerjale, koostatakse õppefilme ning rahvakultuurialaseid näitusi; toimib regulaarne rahvakultuurialane teaduspõhine nõustamine ning pakutakse koolitusi ja kursuseid; toimuvad regulaarsed rahvarõivakoolid.
Partnerlus Eesti ülikoolide, teiste teadusasutuste ja muuseumidega	ERM arendab teaduskoostööd, kaasates mahukamate ajutiste näitustega seotud valdkondadeülesesse uurimistöösse partnereid, esmajoonel eksperte teistest Eesti teadusasutustest ja kõrgkoolidest. Koostöö hõlmab ka publitseerimist, teadusürituste korraldamist ja etnoloogilisi välitöid. ERMi teadustöötajad juhendavad ja retsenseerivad teadustöid ning erialaüliõpilaste muuseumipraktikaid. ERMi teadusnõukogu toimib ERMi teadustöö planeerimisel ja teostamisel aktiivse partnerina.
Teaduspõhiste rakendusliku iseloomuga koostöövormide testimine ja analüüsimine uurimisprojektide osana ning ettevõtluskoostöö	Eesti etnoloogia ja loomeuurimuse suund toetab pärandil põhinevat toote- ja teenusearendust ning selle loomist. Peamisteks huvirühmadeks on väikeettevõtted ja avalik sektor. Museoloogia ja loomeuurimuse suunal tehakse koostööd kultuurivaldkonna avaliku sektori asutustega; samuti tehakse koostööd kultuuri- ja disainivaldkonna erasektori asutustega protsesside täiustamisel ja analüüsil.
Ekspertidena komisjonides, nõukogudes ja programmides osalemine	ERMi teadurid tegutsevad valdkondlike ekspertidena erialaste ja valdkondlike komisjonide, nõukogude ja töörühmade töös.
<i>Eesmärk 4 Teaduskommunikatsioon on lahutamatu osa teadustööst</i>	

ERMi teadustegevuse osaks on regulaarne koostöö avalike ja välissuhete teenistusega	Tagatud on avalike ja välissuhete teenistuse pidev tugi teadustöö kommunikatsiooniks ja populariseerimiseks Igas kvartalis toimub aktuaalsete ja pikaajaliste teadusteemade ja –tegevuste tutvustamine ning kommunikatsiooniplaani planeerimine
Teadlaste osalemine erialaga seotud avalikes debattides ja koostöö meediaga	ERMi teadlased tutvustavad oma uurimistöö tulemusi avalikkusele meedias, digitaalsetes kanalites ja erinevatel üritusel ning osalevad kultuuriavalikkuses peetavates diskussioonides
Muuseumi arendamine haridusliku ja avatud õpikeskkonnana: teadusosakonna õpetamis – ja juhendamisportfolio kaardistamine, arendamine ja kommunikeerimine	Teadustöötajad peavad kõrgkoolides loengukursusi ja üksikloenguid. Loengute ja juhendamisteemade valik on kaardistatud, uuendatud ja kättesaadav ERMi kodulehel.
Populaarteaduslike publikatsioonide ja õppevahendite koostamine (vajadusel koos partneritega)	Populaarteaduslikud publikatsioonid katavad ERMi peamisi uurimisvaldkondi ning rahvakultuuri alase nõustamise valdkondi. Ilmuvad õppematerjalid, populaarteaduslikud artiklid ja trükised.
Digitaalsete võimaluste arendamine kogude ja teadmiste vahendamiseks (rahvusvaheline: GLAM) koostöös Hariduskeskusega.	Välja on arendatud tegevused ERMi meediaklassis, mis toetavad uurimistööd visuaalse antropoloogia ja museoloogia suunal. Visuaalse antropoloogia rakendamine uurimistööks, sealhulgas koostöö kõrgkoolidega ja kodanikuteaduslikud projektid.

Lisa 2

Peamised tegevused, vahetud tulemused, võtmenäitajad

Eesmärk 1 ERMi teadustöö rahvusvaheliselt kõrge akadeemiline tase

VÕTMENÄITAJA	31.12.23	31.12.24	31.12.25	31.12.26	31.12.27
Doktorikraadiga akadeemiliste töötajate arv	6	7	7	8	8
Kõrgetasemeliste publikatsioonide (1.1, 1.2, 2.1, 3.1) arv	14	14	15	15	15
Muude teaduspublikatsioonide arv	16	16	16	17	17
Uurimisrühmade arv	3	3	3	3	3
Teadusraha maht (sisutegevused+palgafond)	425 800	430 000	430 000	440 000	450000
Koostööprojektid (rahvusvahelised projektid, koostööprojektid teiste teadusasutustega)	3	3	3	3	3

Teadustöötajate rahvusvaheline mobiilsus (konverentsiettekanded)	20	20	20	20	20
--	----	----	----	----	----

Eesmärk 2 Mitmekesised ja kvaliteetsed teadustöö väljundid

VÖTMENÄITAJA	31.12.23	31.12.24	31.12.25	31.12.26	31.12.27
Teaduspõhised näitused ja loomeprojektid	1	1	2	2	2
Antropoloogilised filmid	0	1	0	1	0
Kommenteeritud allikapublikatsioonid	0	1	1	1	1
Koostööprojektid kogukondadega, kodanikuteaduslikud projektid	1	1	1	1	1

Eesmärk 3 ERMi teadustöö teenib eesti ühiskondlikke vajadusi

VÖTMENÄITAJA	31.12.23	31.12.24	31.12.25	31.12.26	31.12.27
Koostöölepingute arv ülikoolide, teiste teadusasutuste ja muuseumidega	7	8	9	9	9

Koostöölepingud ettevõtete ja avaliku sektori asutustega	1	2	3	3	5
--	---	---	---	---	---

Osalus ekspertidena komisjonides, nõukogudes ja programmides	15	15	15	15	15
--	----	----	----	----	----

Eesmärk 4 Teaduskommunikatsioon on lahutamatu osa teadustööst

VÕTMENÄITAJA	31.12.23	31.12.24	31.12.25	31.12.26	31.12.27
--------------	----------	----------	----------	----------	----------

Esinemised meedias	16	16	16	16	16
--------------------	----	----	----	----	----

Pakutavate loengukursuste ja koolituste arv	30	30	30	30	30
---	----	----	----	----	----

Populaarteaduslikud trükised ja õppematerjalid	3	3	3	3	3
--	---	---	---	---	---

Populaarteaduslikud artiklid (ajakirjandus, veeb)	16	16	16	16	17
---	----	----	----	----	----

Uurimuslikud ja koosloomeprojektid meediaklassis	0	0	0	1	1
--	---	---	---	---	---